

Захист прав і свобод людини

Пріоритетом для будь-якої держави має бути дотримання прав і свобод людини. У 1991 році Україна, ставши незалежною державою, зробила перший крок на шляху до ствердження демократичності, верховенства права.

Так, в Конституції України окремий розділ присвячено правам і свободам людини і громадянина. Стаття 21 Конституції України визначає, що всі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними. Згідно статті 22 Основного Закону держави права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними. Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. Ч. 3 ст. 22 Конституції України підкреслює, що за прийняття нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Права будь-якої людини є універсальними (тобто, вони належать усім людям в будь-яких ситуаціях незалежно від соціального становища), вродженими (тобто, вони вже належать кожній людині лише за фактом народження) і невід'ємними (це означає неможливість позбавити індивіда цих прав чи неможливість його добровільної відмови від цих прав).

Спрощено права людини характеризуються трьома головними рисами:

1. Кожна влада має обмеження для своєї діяльності.
2. У кожної людини є своя суверенна сфера, в яку ніяка влада не може втручатися.
3. Кожна людина може виступити проти держави або іншого індивіда з метою захисту своїх прав.

Разом з тим важливо усвідомлювати, що будучи фундаментальними, права людини разом із тим не є абсолютними. В ліберальному дискурсі такі обмеження характеризуються висловом про те, що "Ваші права закінчуються там, де починаються права інших людей". В соціально-правовій практиці права можуть обмежуватися з метою захисту інших соціальних цінностей.

Тобто, фундаментальний характер прав людини означає, що будь-яке втручання державної влади у реалізацію ваших прав має бути чітко юридично закріпленим, відповідати положенням Конституції та бути обґрунтованим.

Крім того, надзвичайно важливо розмежовувати поняття "прав людини" і "свобод людини", які є схожими за своїм виникненням та кардинально різними за способом захисту та реалізації.

Свободи людини – це сфери діяльності людини, в які держава не має втручатися. Вона лише окреслює за допомогою правових норм кордони, територію, на якій людина діє за своїм вибором і на власний розсуд. Разом з тим, держава має забезпечити захист цих кордонів від втручання інших осіб. Наприклад, держава не має права впливати на прихильність людини до того чи іншого віросповідання, встановлювати будь-яку релігію як обов'язкову – це особисті свободи людини.